

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ**

Кафедра теорії держави та права

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЮРИДИЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА

Назва освітньо-професійної програми	Право
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D8 Право
Вид навчальної дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська
Рік навчання	перший (денна, заочна)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
протокол від 11.07.2025 № 11

СХВАЛЕНО

Вченою радою Навчально-наукового
інституту права та інноваційної
освіти
протокол від 19.06.2025 № 11

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Право»

Володимир КИЯН

Розглянуто на засіданні кафедри кафедри теорії держави та права Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти
протокол від 12.06.2025 № 20

Юридична компаративістика. Робоча програма навчальної дисципліни. Дніпро:
Дніпровський державний університет внутрішніх справ, 2025 рік. 19 с.

РОЗРОБНИК:

доцент кафедри кафедри теорії держави та права Дніпровського державного
університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент
Талдикін Олександр Васильович.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. Професор кафедри міжнародного права Університету митної справи та фінансів, доктор юридичних наук, професор Легка Оксана Володимирівна.
2. Суддя Запорізького окружного адміністративного суду, доктор юридичних наук, доцент Прасов Олександр Олександрович.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**
(додаток 1 до Робочої програми навчальної дисципліни)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	3	3
Загальна кількість годин	90	90
Рік підготовки	1	1
Семестр	1	1
Лекції	12	8
Семінарські	12	8
Практичні	-	-
Самостійна робота	66	74
Індивідуальні завдання	-	-
Підсумковий семестровий контроль	залік	залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Юридична компаративістика» є сприяння у становленні сучасного кваліфікованого фахівця-правознавця, вивчення основних положень юридичної компаративістики, глибоке і ґрунтовне пізнання правових явищ в різних державах і культурах, розуміння сучасних тенденцій розвитку національних правових систем і їх об'єднань, окремих правових явищ та процесів, і, таким чином, сприяти підвищенню рівня загальної та правової культури майбутніх юристів

Очікувані результати навчання:

використовувати у практичній діяльності основні засади Юридичної компаративістики;

вміти порівнювати форми-джерела права різних правових систем;

розуміти особливості застосування норм права в різних правових системах;

володіти навичками аргументації у правотлумачному та правозастосовному процесі.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за освітньою програмою:

Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.

Загальні компетентності:

ЗК1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3 – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні компетентності:

СК1 – Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК4 – Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК13 – Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

Пререквізити: «Теорія держави і права», «Актуальні проблеми теорії держави і права», «Порівняльне правознавство», «Міжнародне право».

Постреквізити: «Юридична компаративістика: історія, сучасність та перспективи розвитку», «Філософія права».

Здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати такі **результати навчання:**

ПРН1 – Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

ПРН3 – Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН10 – Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

ПРН12 – Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ЮРИДИЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА: ІСТОРІЯ, СУЧАСНИЙ СТАН, ПРЕДМЕТ ТА МЕТОДОЛОГІЯ

Етапи становлення та розвитку юридичної компаративістики як юридичної науки. Характеристика сучасного стану юридичної компаративістики. Основні проблеми сучасних компаративістських досліджень. Характеристика складових юридичної компаративістики як науки.

Функції та значення юридичної компаративістики. Предмет юридичної компаративістики. Методологія юридичної компаративістики.

ТЕМА 2. ЗАГАЛЬНЕ ВЧЕННЯ ПРО ПРАВОВУ СИСТЕМУ. ТИПОЛОГІЯ ПРАВОВИХ СІМЕЙ

Поняття правова система. Значення класифікації правових систем. Основні підходи до визначення критеріїв класифікації правових систем на типи (сім'ї). Класифікація правових систем. Відмінність між поняттям «правова система» та «система права». Структура правової системи: система права, правотворча діяльність та її результати, правозастосовна діяльність та її результати, існуючі у державі правовідносини та правова поведінка суб'єктів, правова культура, правова свідомість, правова ідеологія, юридична техніка, юридична практика.

Класифікація основних правових систем сучасності. Правова система України серед світових правових систем.

ТЕМА 3. ПРАВОВІ СИСТЕМИ ЗАХІДНОЇ ТРАДИЦІЇ ПРАВА: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Історія становлення романо-германської правової сім'ї. Структура романо-германської правової сім'ї. Особливості романо-германської правої сім'ї. Характеристика зв'язку романо-германської правової сім'ї з римським правом. Вплив канонічного права на розвиток романо-германського права. Роль науки у формуванні романо-германської правової сім'ї. Вплив сучасних інтеграційних процесів в Європі на розвиток романо-германської сім'ї права. Романська та германська групи правових систем у структурі романо-германської сім'ї права.

Норми права в романо-германській сім'ї. Джерела права в романо-германській сім'ї, їх види. Принципи права у романо-германській правовій сім'ї. Нормативно-правові акти в романо-германській сім'ї. Закон як джерело права в романо-германській сім'ї. Доктрина в романо-германській правовій сім'ї. Звичай у системі джерел романо-германського права. Судова практика в романо-германській правовій сім'ї.

Закон як джерело права в романо-германській сім'ї. Законотворчість та її місце в правотворчому процесі. Суб'єкти законотворчості в романо-германській сім'ї. в Законодавча техніка. Види законів. Конституція – основний закон держави в романо-германській сім'ї. Класифікація законів в романо-германській сім'ї. Структура закону. Співвідношення закону і інших форм-джерел права в романо-германській сім'ї. Ієрархія законів в романо-германській сім'ї.

Історія становлення англосаксонської правової сім'ї. Особливості англо-американської правової сім'ї. Основні етапи розвитку англійської правової системи. Виникнення правових систем, які належать до сім'ї загального права. Загальне право: поняття та особливості. Право справедливості і його

співвідношення з загальним правом. Правова система США. Формування правової системи США. Сучасна правова система США. Особливості правової системи США. Характеристика сучасних правових систем, що належать до англо-американської правової сім'ї.

Форми-джерела права англо-американської правової сім'ї. Види джерел права в англо-американській сім'ї. Загальна характеристика джерел права у англосаксонській правовій сім'ї. Прецедент як основне джерело права. Закон як джерело права в англо-американській сім'ї. Делеговане законодавство в англо-американській правовій сім'ї. Звичай в англо-американській правовій сім'ї. Правова доктрина та інші джерела англо-американського права.

ТЕМА 4. РЕЛІГІЙНО-ТРАДИЦІЙНІ ПРАВОВІ СІМ'Ї

Історія розвитку традиційних (звичаєвих) правових систем. Структура права традиційної (звичаєвої) правової сім'ї. Джерела права у традиційній (звичаєвій) правовій сім'ї. Особливості традиційної (звичаєвої) правової сім'ї правової сім'ї. Загальна характеристика правових систем традиційного типу

Правові системи країн Далекого Сходу. Правова система Японії. Правові системи держав Африки.

Особливості виникнення правових систем релігійної правової сім'ї. Загальна характеристика іудейського права. Джерела іудейського права. Сучасна правова система Ізраїлю. Загальна характеристика мусульманського права. Генезис, структура та форми-джерела мусульманського права. Особливості права сучасних мусульманських держав. Загальна характеристика індуського права. Форми-джерела індуського права. Сучасна правова система Індії. Загальна характеристика канонічного права. Джерела канонічного права. Існування канонічного права в сучасному світі.

ТЕМА 5. ВЗАЄМОДІЯ СУЧАСНИХ ПРАВОВИХ СИСТЕМ. СПІВВІДНОШЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА І ВНУТРІШНЬОГО ПРАВА КРАЇН СВІТУ

Напрями, форми і тенденції розвитку і взаємодії сучасних правових систем світу. Специфічні ознаки міждержавних та наднаціональних правових систем. Проблеми співвідношення міжнародного і внутрішнього права: загальна характеристика. Запровадження результатів порівняльно-правових досліджень у правову систему України в умовах воєнного стану.

4. СТРУКТУРА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема 1. Юридична компаративістика: історія, сучасний стан, предмет та методологія	<ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет юридичної компаративістики. 2. Методологія юридичної компаративістики 3. Правовий поліцентризм як принцип пізнання правових явищ 4. Правова система України в умовах воєнного стану 	2
Тема № 2. Загальне вчення про правову систему. Типологія правових сімей	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та ознаки правової системи як об'єкта компаративістських досліджень. 2. Структура та функції правової системи. 3. Співвідношення правової системи, системи права, правової сім'ї. 4. Типологія правових сімей: характеристика основних підходів. 	4
Тема № 3. Правові системи західної традиції права: загальна характеристика	<ol style="list-style-type: none"> 1. Романо-германська правова сім'я: історія формування, структура та джерела права. 2. Генезис, структурна побудова та джерела англійського права. 3. Специфіка права скандинавських країн. 4. Характерні риси права латиноамериканських держав. 	2
Тема № 4. Релігійно-традиційні правові сім'ї	<ol style="list-style-type: none"> 1. Генезис, структура та основні джерела мусульманського права. 2. Особливості далекосхідного права: Право КНР. 3. Особливості далекосхідного права: Право Японії. 4. Основні риси звичаєвого права Африки. 	2
Тема № 5. Взаємодія сучасних правових систем. Співвідношення міжнародного і внутрішнього права країн світу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Взаємодія сучасних правових систем: напрями, форми і тенденції розвитку 2. Міждержавні та наднаціональні правові системи: специфічні ознаки 3. Загальна характеристика проблем співвідношення міжнародного і внутрішнього права країн світу 4. Зміна пріоритетів правової системи держави під час збройного конфлікту. 	2

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
Тема 1. Юридична компаративістика: історія, сучасний стан, предмет та методологія	2
Тема № 2. Загальне вчення про правову систему. Типологія правових сімей	4
Тема № 3. Правові системи західної традиції права: загальна характеристика	2
Тема № 4. Релігійно-традиційні правові сім'ї	2
Тема № 5. Взаємодія сучасних правових систем. Співвідношення міжнародного і внутрішнього права країн світу	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми для самостійної роботи	Кількість годин
Тема 1. Юридична компаративістика: історія, сучасний стан, предмет та методологія	10
Тема № 2. Загальне вчення про правову систему. Типологія правових сімей	10
Тема № 3. Правові системи західної традиції права: загальна характеристика	10
Тема № 4. Релігійно-традиційні правові сім'ї	10
Тема № 5. Взаємодія сучасних правових систем. Співвідношення міжнародного і внутрішнього права країн світу	26

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема 1. Юридична компаративістика: історія, сучасний стан, предмет та методологія	<ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет юридичної компаративістики. 2. Методологія юридичної компаративістики 3. Правовий поліцентризм як принцип пізнання правових явищ 4. Правова система України в умовах воєнного стану 	2
Тема № 2. Загальне вчення про правову систему. Типологія правових сімей	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та ознаки правової системи як об'єкта компаративістських досліджень. 2. Структура та функції правової системи. 3. Співвідношення правової системи, системи права, правової сім'ї. 4. Типологія правових сімей: характеристика основних підходів. 	2
Тема № 3. Правові системи західної традиції права: загальна характеристика	<ol style="list-style-type: none"> 1. Романо-германська правова сім'я: історія формування, структура та джерела права. 2. Генезис, структурна побудова та джерела англійського права. 3. Специфіка права скандинавських країн. 4. Характерні риси права латиноамериканських держав. 	2
Тема № 4. Релігійно-традиційні правові сім'ї	<ol style="list-style-type: none"> 1. Генезис, структура та основні джерела мусульманського права. 2. Особливості далекосхідного права: Право КНР. 3. Особливості далекосхідного права: Право Японії. 	2

	4. Основні риси звичаєвого права Африки.	
--	--	--

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
Тема 1. Юридична компаративістика: історія, сучасний стан, предмет та методологія	2
Тема № 2. Загальне вчення про правову систему. Типологія правових сімей	2
Тема № 3. Правові системи західної традиції права: загальна характеристика	2
Тема № 4. Релігійно-традиційні правові сім'ї	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми для самостійної роботи	Кількість годин
Тема 1. Юридична компаративістика: історія, сучасний стан, предмет та методологія	14
Тема № 2. Загальне вчення про правову систему. Типологія правових сімей	15
Тема № 3. Правові системи західної традиції права: загальна характеристика	15
Тема № 4. Релігійно-традиційні правові сім'ї	15
Тема № 5. Взаємодія сучасних правових систем. Співвідношення міжнародного і внутрішнього права країн світу.	15

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Предмет юридичної компаративістики як науки та навчальної дисципліни.
2. Умови формування юридичної компаративістики як автономної науки.
3. Етапи виникнення, становлення та розвитку юридичної компаративістики як юридичної науки.
4. Античне порівняльне право та значення його методології для сучасного порівняльного правознавства.
5. Наукові здобутки епохи Просвітництва в історії формування юридичної компаративістики.
6. Національні особливості формування юридичної компаративістики в різних країнах світу.
7. Історія формування порівняльного правознавства в Україні.
8. Складові юридичної компаративістики як юридичної науки.
9. Основні проблеми сучасних порівняльно-правових досліджень.
10. Сучасний стан і тенденції розвитку юридичної компаративістики.
11. Функції юридичної компаративістики.
12. Значення юридичної компаративістики для підготовки магістрів права.
13. Місце та роль юридичної компаративістики в системі юридичних наук.
14. Мережа суб'єктів компаративістських наукових досліджень.

15. Огляд підходів до методології юридичної компаративістики.
16. Методологія юридичної компаративістики.
17. Класифікація методів, які використовуються при проведенні порівняльно-правових досліджень.
18. Особливості та структура порівняльно-правового метода.
19. Методологічні можливості порівняльно-правового метода.
20. Поняття і структура національної правової системи.
21. Нормативна підсистема правової системи.
22. Ідеологічна підсистема правової системи.
23. Інституціональна підсистема правової системи.
24. Характеристика динамічних компонентів правової системи.
25. Юридична практика як елемент правової системи: поняття, структура, види.
26. Функції правової системи.
27. Правова сім'я: поняття та критерії класифікації.
28. Історія компаративістських досліджень правових сімей.
29. Сучасні підходи до типології правових систем.
30. Правова система, система права та правова сім'я: аспекти співвідношення.
31. Правові кола: поняття та критерії класифікації. Правовий стиль і його складові.
32. Спільне і відмінне в концепціях Р. Давида та К. Цвайгерта і Х. Кьотца.
33. Система форм (джерел) права сучасності.
34. Основні характеристики романо-германської правової сім'ї.
35. Зародження сім'ї континентального права.
36. Вплив римського права на правові системи сім'ї континентального права.
37. Латиноамериканська група правових систем.
38. Скандинавська група правових систем.
39. Історія формування сім'ї загального права.
40. Загальне право в системі соціальної регуляції.
41. Основні риси загального права.
42. Формування правової системи США.
43. Відмінні риси правової системи США.
44. Основні ознаки теологічної правової сім'ї.
45. Співвідношення релігійних і юридичних норм в ісламському праві.
46. Основні риси вестернізації мусульманського права.
47. Джерела права сім'ї звичаєвого права.
48. Традиційна група правових систем.
49. Основні ідеології, що вплинули на формування правової системи Китаю.
50. Основні риси правової сім'ї звичаєвого (традиційного) права.
51. Правова система України: типологічні ознаки.

52. Загальна характеристика проблем співвідношення міжнародного та національного права.
53. Об'єкти порівняльно-правових досліджень.
54. Структура міжнародного права та процеси створення світового правопорядку.
55. Загальна характеристика сучасних тенденцій розвитку національних правових систем і становлення світового та європейського правопорядку.
56. Норми національного та міжнародного права: взаємовплив і взаємозалежність.
57. Реалізація норм міжнародного права в національному праві.
58. Гармонізація законодавства на основі визначення та застосування міжнародних стандартів загальноновизнаних принципів.
59. Значення порівняльного правознавства для правової уніфікації.
60. Гармонізація та уніфікація права: сутність і співвідношення.
61. Місце правової системи України на юридичній карті світу.
62. Нормативно-правове та наукове забезпечення інтеграційних процесів України.
63. Шляхи інтеграції правової системи України у світовий та європейський правопорядок (характеристика основних нормативно-правових актів).
64. Порівняльне правознавство та міжнародне право: аспекти співвідношення та взаємозв'язку.
65. Тенденції розвитку юридичної карти світу.
66. Основні напрями процесів взаємодії сучасних правових систем.
67. Основні форми процесів взаємодії сучасних правових систем.
68. Наднаціональна правова система: основні риси (на прикладі правової системи Європейського Союзу).
69. Запровадження результатів порівняльно-правових досліджень у правову систему України в умовах воєнного стану.
70. Зміна пріоритетів правової системи держави під час збройного конфлікту.

6. КРИТЕРІЙ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 40	≤ 10	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 20	≤ 30	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

**Критерії оцінювання аудиторної роботи здобувачів вищої освіти
(денна та заочна форми навчання)**

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Високий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
4	Невисокий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями . Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики
3	Достатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні ; практичні навички та вміння мають поверхневий характер , потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками
2	Недостатній рівень Питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру ; практичні навички та вміння сформовані недостатньо; більшість навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки , які потребують подальшого усунення
1	Мінімальний рівень компетентностей. Здобувач не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань
0	Незадовільний рівень компетентностей. Відсутність на занятті.

**Критерії оцінювання самостійної роботи
(денна форма навчання)**

Максимум 10 балів	
Підготовка словника юридичних термінів з тем курсу	4
Підготовка презентації з навчальної теми чи з окремого питання	до 10 балів

Підготовка доповіді	5
Виконання індивідуальних творчих завдань (за погодженням з викладачем та відповідно до програми курсу)	До 10 балів
Підготовка та розробка схем та таблиць	5-8 балів
Підготовка тез наукових доповідей, статей та участь у конференціях, круглих столах	до 10 балів

Критерії оцінювання самостійної роботи (заочна форма навчання)

Максимум 30 балів	
Підготовка словника юридичних термінів з тем курсу	4
Підготовка презентації з навчальної теми чи з окремого питання	до 15 балів
Підготовка доповіді	5
Виконання індивідуальних творчих завдань (за погодженням з викладачем та відповідно до програми курсу)	до 10 балів
Підготовка та розробка схем та таблиць	15 балів
Підготовка тез наукових доповідей, статей та участь у конференціях, круглих столах	до 30 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Залік	Екзамен/ диференційований залік	Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	Відмінно	A	« Відмінно » - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.
83-89		Добре	B	« Дуже добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.
75-82			C	« Добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.

68-74		Задовільно	D	« Задовільно » - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60-67			E	« Достатньо » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	не зараховано	Не задовільно	FX	« Умовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1-34			F	« Безумовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧЕНО НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни: мапи, схеми та таблиці, презентації, відео, аудіо програвач, крейдово-магнітна дошка, проектор. Для навчальної дисципліни «Публічне право: практика тлумачення і застосування» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: семінарські заняття, виконання самостійної роботи, екзамен.

8. ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (рекомендовані джерела інформації)

Основні нормативні акти:

- Конституція України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160.).
- акти міжнародного права:
  1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. *Урядовий кур'єр*. 2010. № 215.
  2. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року. *Урядовий кур'єр*. 2008. № 232.
- закони:
  1. Про правонаступництво України : Закон України від 12 вересня 1991 року. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 46. Ст. 617.
  2. Про правотворчу діяльність : Закон України від 24 серпня 2023 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2023. № 93. Ст. 364.
  3. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. Ст. 222.
  4. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17 березня 2011 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 38. Ст. 385.
  5. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.
  6. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квітня 1999 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 20-21. Ст. 190.
  7. Про Конституційний Суд України : Закон України від 13 липня 2017 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 35. Ст. 376.
  8. Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 1. Ст. 1.
  9. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2-3. Ст. 12.
  10. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545.
  11. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.
  12. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 01 липня 2010 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 40. Ст. 527.
  13. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 року.

Голос України. 2018. № 122.

- підзаконні акти:

1. Про державні символи України : Постанова Верховної Ради України від 3 вересня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 45. Ст. 241.
2. Про Положення про порядок підготовки та внесення проектів актів Президента України : Указ Президента України від 15 листопада 2006 року (зі змінами і допов.). *Офіційний вісник України*. 2006. № 47. Стор. 48. Ст. 3123.
3. Про систему центральних органів виконавчої влади : Указ Президента України від 15 грудня 1999 року (зі змінами і допов.). *Офіційний вісник України*. 1999. № 50. Стор. 8. Ст. 2434.
4. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності : Указ Президента від 10 червня 1997 року (зі змінами і допов.). *Урядовий кур'єр*. 1997. № 107-108.

Підручники:

1. Загальна теорія права. Академічний курс / кол. автор. ; за ред. С. В. Бобровник. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 576 с.
2. Загальна теорія права : підруч. / О. В. Петришин, В. В. Лемак, С. І. Максимов та ін. Харків : Право, 2020. 568 с.
3. Кельман М. С., Стратонов В. М. Загальна теорія права : підруч. 6-те вид., допов. Херсон : Олді-Плюс, 2020. 720 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Кузменко В. В., Наливайко Л. Р., Талдикін О. В., Головіна О. В. Компаративістський аналіз традиційної та класичної логіки : навч. посіб. Дніпро : Видавець Біла К.О, 2019. 158 с.
2. Петришин О. В., Зінченко О. В., Лук'янов Д. В. Порівняльне правознавство у таблицях : навч. посіб. Харків : Право, 2021. 164 с.
3. Савчин М. В. Порівняльне конституційне право : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 328 с.
4. Талдикін О. В. Теорія влади. Структурно-логічні схеми і таблиці : навч. посіб. Дніпро : Дніпр. держ. універ. внутр. справ, 2020. 164 с.
5. Талдикін О. В. Соціологія права. Структурно-логічні схеми і таблиці : навч. посіб. Дніпро : Дніпр. держ. універ. внутр. справ, 2022. 144 с.
6. Юридична компаративістика : навч. посіб. Є. В. Зозуля, О. С. Туренко, І. В. Іванов. Київ : Алерта, 2023. 304 с.
7. Юридична компаративістика : навч. посіб. / А. М. Кучук, Ю. С. Завгородня. Дніпро : Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 112 с.
8. Юридична компаративістика : метод. реком. для самостійної та індивідуальної роботи (для здоб. вищ. освіти 1 курсу денної форми навч. другого (магістерського) рівня вищої освіти ПФПОДР та ФПФПСР) / уклад.: Д. А. Селіхов. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 82 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Chepik-Trehubenko O. S. The Political System of Society: Features and Prospects of Development in Ukraine / *The issues of improving legal knowledge in the XXI century: the unity of theory and practice* : collective monograph. Lviv-Toruń : Liha-Pres, 2019. P. 33-51.
2. Chepik-Trehubenko O., Nalyvaiko L. Application of the principle of the rule of law international and national courts. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2022. № 4. (48). P. 413-419.
3. Бисага Ю. Місце та роль порівняльного правознавства у системі підготовки конкурентоздатного правника. *Сучасні проблеми порівняльного правознавства* : зб. наук. праць за ред. Ю. С. Шемшученка, Я. В. Лазура. Ужгород ; Київ : Говерла, 2015. С. 24-28.
4. Вісин В. В., Ленгер Я. І. Становлення юридичної компаративістики як напряму сучасної правової науки. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія юриспруденція*. 2021 № 54. Т. 1. С. 124-128.
5. Кресін О. В. До питання про пізнавальну мету порівняльного правознавства. *Правова держава*. 2023. Вип. 34. С. 599-611.
6. Кучук А. М. Теоретичні основи правового поліцентризму: монографія. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. 312 с.
7. Кучук А. М. Джерела права: міжнародний і теоретико-правовий аспекти. *Альманах міжнародного права*. 2016. Вип. 14. С. 23-30.
8. Кучук А. М. Універсальність/регіональність прав людини: правовий дискурс. *Visegrad journal on human rights*. 2016. № 1/1. С. 127-131.
9. Лесняк Н., Коваль І. Предмет юридичної компаративістики. *Вісник національного університету «Львівська політехніка». Серія юридичні науки*. 2020. № 3 (27). С. 82-85.
10. Ситар, М. І. Компаративістика у Німеччині після Другої світової війни: окремі аспекти. *Альманах права*. 2022. № 13. С. 416-419.
11. Стець О. М. Використання компаративного підходу в порівняльному правознавстві. *Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень: у 2 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 19 травня 2023 р. Одеса : Юридика, 2023. Т. 1. С. 316-319.*
12. Талдикін О. В. Поняття та класифікація квазідержав. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 1. С. 70-80.
13. Талдикін О. В. Різні підходи до типології держави. *Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування: матеріали наук. семінару, Дніпро, 8 груд. 2018 р. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. С.79-82.*
14. Тарановська А. О. Проблеми розуміння іудейської правової системи. *Актуальні проблеми держави і права*. 2023. С. 133-140.

15. Харитонов Р. Ф. Галузева юридична компаративістика: загальнотеоретичне дослідження : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Одеса, 2016. 207 с.
16. Чепік-Трегубенко О. С. Принцип верховенства права: доктрина та судова практика. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 3. С. 121-127.

Інтернет-ресурси:

1. <http://www.president.gov.ua/> – Офіційний сайт Президента України.
2. <http://www.rada.gov.ua/> – Офіційний портал Верховної ради України.
3. <http://www.constcourt.gov.ua/> – Офіційний сайт Конституційного Суду України.
4. <http://www.cvk.ukrpack.net/> – Офіційний сайт Центральної виборчої комісії.
5. <http://www.library.univ.kiev.ua> – Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка
6. <http://www.library.ukma.edu.ua> – Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія».
7. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
8. <http://www.nplu.org> – Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого.
9. <http://www.niss.gov.ua> – Національний інститут стратегічних досліджень.

**Завідувач кафедри
теорії держави та права**

Ольга КУЛІНІЧ

